

Ministerul Educației, Culturii și Cercetării
al Republicii Moldova
Biblioteca Națională pentru Copii
„Ion Creangă”

Oamenii Moldovei mele

MARIA BIEȘU

Chișinău 2020

Maria...
Roza de aur
În mâinile Patriei!

(Grigore Vieru)

Cântăreață de operă, soprană și lied, Primadona Operei Naționale din Republica Moldova, Maria Bieșu s-a născut la 3 august 1935 în com. Volintiri (actualmente r-nul Ștefan Vodă).

În 1951 a absolvit școala din satul natal, continuându-și studiile la Tehnicumul Agricol din Leova. În timpul studiilor participă la activitățile artistice de amatori, cântă, dansează, conduce corul. După participarea la Concursul republican al artiștilor amatori cu interpretarea minunatei „Doine”, Maria Bieșu este îndemnată de ministrul culturii să vină la conservator.

În 1955, în fața comisiei de examinare a Conservatorului din Chișinău, Maria Bieșu a interpretat o romanță de F. Liszt și aria din opera „Dama de Pică” de P. Ceikovski cu atâta simțire, încât examinatorii au exclamat în cor: „Bravo, Marie!”, punându-i cea mai înaltă notă. În 1955-1961 a studiat la Conservatorul de Stat „Gavriil Musicescu” din Chișinău, unde a fost călăuzită de profesoarele de canto Paulina Botezat și talentata cântăreață Suzana Zarifian.

Fiind studentă, debutează ca solistă în cadrul Orchestrei de muzică populară „Fluieraș” (1958) alături de celebrii Tamara Ciobanu și Serghei Lunchevici. În urma unui concurs, devine solistă la Opera din Chișinău.

Debutul pe scena Teatrului de Operă are loc la 28 aprilie 1962, cu interpretarea ariei *Floria Tosca* din opera „Tosca” de G. Puccini. În 1963 își prezintă cu brio rolul *Cio-Cio-San* din opera „Madame Butterfly” de G. Puccini.

În 1965-1967 face stagiunea la Teatrul „La Scala” din Milano, unde, sub conducerea renumitului pedagog Enrico Piazzi, pregătește rolurile principale de soprană în limba italiană din operele „Tosca”, „Madame Butterfly”, „Aida” și „Trubadur”.

Maria Bieșu a atins cele mai înalte culmi ale creației pe scena de operă, devenind primadona Operei Naționale. A interpretat diverse și complexe roluri din creațiile universale: *Aida*, *Desdemona*, *Leonora* („Aida”, „Otello” și „Trubadurul” de G. Verdi), *Mimi*, *Turandot*, *Liu* („Boema” și „Turandot” de G. Puccini), *Tatiana*, *Liza*, *Nastasia*, *Iolanta* („Evgheni Oneghin”, „Dama de Pică”, „Vrăjitoarea”, „Iolanta” de P. Ceikovski), *Zemfira* („Aleko” de S. Rahmaninov), *Norma* (opera omonimă de V. Bellini), *Nedda* („Paițe” de R. Leoncavallo) ș. a.

A interpretat cu succes roluri din operele compozitorilor din Moldova: *Domnica* („Eroica baladă” de A. Stârcea), *Ruxanda* („Alexandru Lăpușeanu” de Gh. Mustea), *Glira* (opera omonimă de Gh. Neaga) și multe altele.

Are succese remarcabile și în concertele de muzică de cameră, a căror interpretare se deosebește printr-un înalt simț al stilului, prin profunzimea pătrunderii chipului artistic și totodată printr-o deosebită sinceritate, prin autenticitate emoțională.

A fost protagonista mai multor filme muzicale: *Cântă Maria Bieșu* (1971, 1976), *Cu dragoste către tine* (1978), *Cio-Cio-San* (1981), *Floria Tosca* (1982), *O, Maria!* (1984), *Ave Maria!* (2000), *O viață în scenă* (2005) ș. a.

Prin activitatea sa contribuie la formarea tinerei generații de interpreți, fiind cadru didactic la Conservatorul „G. Musicescu” din Chișinău (1980), ulterior docent (1983), profesor universitar (1987). Este membru de Onoare al Academiei de Științe a Republicii Moldova (din 1999), Cetățean de Onoare al orașului Chișinău (1987). Din 1987 este Președinte al Uniunii Muzicienilor din Republica Moldova, iar din 1992 – vicepreședinte al Uniunii Mondiale a Muzicienilor (Moscova).

Din 1990 este fondatoare a Festivalului Internațional al vedetelor de opera și balet la Chișinău „Invită Maria Bieșu”.

Maria Bieșu a realizat o carieră artistică de succes internațional. A întreprins numeroase turnee în Japonia, Australia, Cuba, Italia, Franța, SUA, Brazilia, Belgia, Spania, Rusia.

Pentru activitate fructuoasă i s-a conferit mai multe distincții: Premiul de Stat al Moldovei (1968) și al URSS (1974). Este laureată a Premiului Fondului „Irina Arhipova” (Moscova), Artistă Emerită a Republicii Moldova (1964), Artistă a Poporului din RM (1967) și din fosta URSS (1970). A obținut Premiul I la Concursul Internațional „P. Ceikovski” (Moscova, 1966). În 1967 i s-a conferit titlul de „Cea mai bună Cio-Cio-San” la Concursul Internațional „Miura Tamaki” (Tokio, Japonia).

A semnat cartea de memorii „Viața mea e un turneu...”, menționată cu Premiul Cartea anului în cadrul Salonului Internațional de Carte din Chișinău (2009).

Deținătoare a Ordinului Republicii (1992), a Ordinului Național „Steaua României” în Grad de Comandor (București, 2000), a Medaliei „Mihai Eminescu” (București, 2001).

S-a stins din viață la 16 mai 2012, la Chișinău, după o grea suferință. Maria Bieșu a cântat o viață întreagă pentru imaginea țării și culturii noastre în lume. Guvernul Republicii Moldova a decis să i se acorde Teatrului de Operă și Balet numele Mariei Bieșu.

BIBLIOGRAFIE SELECTIVĂ

Opera

Bieșu, Maria. Viața mea e un turneu.../ Maria Bieșu; pref.: C. Partole. – Ch.: Cartea Moldovei, 2009. – 208 p.

Maria Bieșu – Un zâmbet luminos pe chipul neamului: Arii din opere [înregistr. sonoră]. – Ch.: Radio Moldova, 2017. – 1 CD-ROM.

Maria Bieșu – Un zâmbet luminos pe chipul neamului: Cântece populare, române și doine [înregistr. sonoră]. – Ch.: Radio Moldova, 2017. – 1 CD-ROM.

Maria Bieșu – Un zâmbet luminos pe chipul neamului: Creații camerale [înregistr. sonoră]. – Ch.: Radio Moldova, 2017. – 1 CD-ROM.

Referințe critice

Ciobanu, Boris. Ave Maria! Legenda Doinei: In memoriam Maria Bieșu / Boris Ciobanu. – Ch.: TreiUnial, 2014. – 24 p.

Maria Bieșu: Anotimpurile scenei = Maria Bieșu: The stage seasons / aut. conceput și fot.: Mihai Potârniche; text: Ioan Mănăscuț. – Ch.: Prut Internațional, 2015. – 231 p.

Maria Bieșu: Scena, opera – dragostea mea / text: A. Dănilă, C. Partole, C. Rusnac, E. Vdovina; fot.: M. Potârniche, A. Mardari, P. Cazacu. – Ch.: Cartea Moldovei, 2005. – 237 p.

Maria Bieșu – vocație și destin artistic / Acad. de Științe a Moldovei, Inst. Patrimoniul Cultural, Centrul Studiul Artelor. – Ch.: Știința, 2010. – 420 p. – (Academica).

Mănăscuț, Ioan. Maria Bieșu, sfidarea destinului // Mănăscuț, Ioan. Deslușirea semnelor / Ioan Mănăscuț. – Ch.: Ch.: Princeps, 2016. – P. 192-201.

Dedicații lirice

Florea, Augustina. Regina cântului: Primadonei Operei Naționale Maria Bieșu // Florea, Augustina. Păpușa de cristal... – Ch., 2005. – P. 81.

Rusnac, Constantin. Maria Bieșu // Rusnac, Constantin. Portrete în timp: Acrostihuri / Constantin Rusnac. – Ch., 2013. – P. 76.

Vieru, Grigore. În ceasornicul lui Dumnezeu...: Mariei Bieșu // Vieru, Grigore. Acum și în veac / Grigore Vieru. – Ed. a 8-a. – București; Ch., 2004. – P. 243

Referințe

Cântăreață de anvergură vocală excepțională, artistă irezistibilă cu un temperament dramatic singular, Maria Bieșu rămâne una dintre cele mai puternice personalități feminine ale teatrului liric european și mondial a secolului nostru. Aportul ei colosal în cultură este incontestabil.

Gheorghe Duca

Maria Bieșu este o cântăreață desăvârșită. Azi nu te poți considera o solistă de operă bună având numai o voce minunată. Maria Bieșu întrunește toate calitățile unei actrițe talentate și vrăjește spectatorul nu numai cu vocea ei minunată, ci și cu personalitatea ei fascinantă.

Piero Argento, dirijor, Italia

Această voce, hărăzită Mariei de la natură, întruchipează frumusețea, blândețea naturii moldave. [...] Maria Bieșu este un simbol al Moldovei. Cu talentul său și contribuția adusă în artă, ea a înscris o pagină în istoria operei universale.

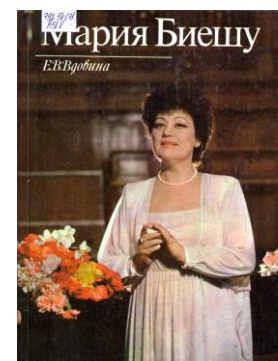
Irina Arhipova, mezzo-soprană, Rusia

M-a emoționat mult vocea frumoasă, caldă, lină în toate registrele Mariei Bieșu. Cântăreață înzestrată, ea cucerește publicul cu sinceritatea, emotivitatea și temperamentul ei, calități pe care le subordonează total voinței sale.

George London, tenor, SUA

Maria Bieșu a îndeplinit o dublă vocație: de artistă lirică de faimă internațională și de apărătoare neobosită a valorilor naționale, roluri care astăzi revin Festivalului inaugurat și însuflețit de marea artistă basarabeană Maria Bieșu.

Viorica Cortez, soprană, Franța

Alcătuitor: Sabina Dodul
Responsabil de ediție: Eugenia Bejan